

Kommunal og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

e-post: postmottak@kmd.dep.no

Isaac Norge 30/12-16

UNIVERSELL UTFORMING AV DIGITALE LÆREMIDLER.

ISAAC Norge er gjennom bladet Utdanningsnytt 29/11-16 gjort kjent med at det fra regjeringens side jobbes med et lovforslag som innebærer at alle nye digitale læremidler og løsninger i skolen fra 2018 må tilpasses elever med ekstra utfordringer. Og at det fra 2021 også vil gjelde gamle digitale læremidler og løsninger som brukes i skolen.

ISAAC Norge har videre lest gjennom Proba-rapport 2016-02, Prosjekt nr. 15060, ISSN: 1881-8093, AG/SEA, TT, 01.02.2016: Universell utforming av digitale læremidler.

ISAAC Norge er en samlende organisasjon for personer som bruker ASK (Alternativ og supplerende kommunikasjon) og deres pårørende og for personer som jobber med ASK. Vi jobber bl.a med informasjonsarbeid og rettigheter for personer som er avhengig av ASK.

Norge ratifiserte i 2013 FN-konvensjonen om rettigheter for personer med nedsatt funksjonsevne. Dette innebærer en plikt til tilrettelegging også for bruk av ASK, på alle livsområder. For noen er ASK avgjørende for sosial og faglig utvikling, inkludert språklig læring og språklige uttrykk.

I 2012 kom det en presisering i opplæringsloven vedrørende elevers rettigheter til bruk av ASK. Dette er fulgt opp med en ASK- veileder som ble publisert i Juni -2016.

Opplæringsloven § 2.16: *Elevar som heilt eller delvis manglar funksjonell tale og har behov for alternativ og supplerande kommunikasjon, skal få nytte eigna kommunikasjonsformer og nødvendige kommunikasjonsmiddel i opplæringa.*

Når ein elev ikkje har eller kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har eleven rett til spesialundervisning etter reglane i kapittel 5. Dette inkluderer nødvendig opplæring i å bruke alternativ og supplerande kommunikasjon.

” I diskriminerings- og tilgjengelighetsloven er det krav om universell utforming av IKT-løsninger rettet mot allmennheten. Loven gjelder ikke for opplærings- og undervisningssektoren. Der vurderes nå om unntaket for undervisningssektoren skal oppheves”(Rapport 2016-02 s. 1). ISAAC Norge ønsker denne opphevelsen velkommen og støtter vurderingen i Rapport 2026-02, s. 1, resyme: ”*Universell utforming vil gi økt selvstendighet, livskvalitet og læringsutbytte for elever med særlig behov for tilpasning, herunder elever med lese og skrivevansker*”. ISAAC Norge er mer usikre på i hvilken grad bruk av spesialpedagoger og assistenter i skolen for våre grupper kan reduseres. Vi regner med at det fortsatt vil være et stort behov for individuelle tilpasninger i forhold til individuelle løsninger både i forhold til ASK og betjening av PC.

ISAAC Norge ser i Rapport 2016-02 at utvalget har tatt inn ulike brukergrupper og også vår brukergruppe er nevnt i rapporten.

Standarden i WCAG 2.0 sine fire hovedprinsipper for universell utforming av IKT slik de gjengis i rapporten på s 10 -11:

1. Mulig å oppfatte
2. Mulig å betjene
3. Forståelig
4. Robust

burde være tilstrekkelig til at vår brukergruppe ble sikret en tilgjengelig universell utforming av digitale læremidler og digitale løsninger.

ISAAC Norge har brukere på ulike kognitive nivå med ulik forståelse av tale- og skriftspråket. Mange har motoriske utfordringer som krever egnede og tilpassede betjeningsløsninger. Vi har flere brukere som ikke mestrer skriftspråket, men forstår talespråket og som vil kunne nyttiggjøre seg digitale læremidler og digitale løsninger dersom behov for tilrettelegging blir i varetatt.

ISAAC Norge ønsker å presisere at de digitale løsningene må være satt opp slik at det er mulig å knytte til:

- ulike tekniske betjeningsløsninger alt fra vanlig tastatur, tilpassede tastatur, ulike brytere, øyestyling, skanning med mer
- Symbolstøtte.
  - Knapp for å få lest tekst opp.
  - Symbolstøttet resyme av innholdet.
- Bliss. Godkjent grafisk språk.

ISAAC Norge ønsker dere lykke til med lovarbeidet og ser frem til en endring av loven!

ISAAC Norge 30/12-16

Bente Johansen
Styremedlem

Hanne Pauline Jensen
Leder

Kopi: Kunnskapsdepartementet, e-post: postmottak@kd.dep.no